

Християнизация на България при княз Борис I.

Издигане на българската държава в духовен център на славянския свят.

УВОД В първите два века от съществуването си българската държава успяла да се утвърди и укрепне в центъра на Балканския полуостров при сложни вътрешни и международни условия. В непрестанни войни срещу Византия и нейните опити за налагане на хегемония в славянския свят, езическа България се превърнала за кратко време в силен притегателен център за българските славяни от полуострова, а защитата и сплотяването им станали нейна основна мисия. Активната външна политика на владетелите на ханския престол я извела в позициите на първостепенна европейска сила. През втората половина на IX век културно-политическите процеси в Европа и обективните потребности на българското общество, създали предпоставките за налагане на християнството като официална религия в България и за превръщането и в люлка на една нова цивилизация - славянската. Приобщаването ѝ към християнска Европа съвпада по време с управлението на хан и княз Борис (852-889 г.) и поставя началото на нов етап в българското средновековно развитие.

ИЗВОРИ И ИСТОРИОГРАФИЯ Управлението на този български владетел, християнизацията на България, българският църковен въпрос и превръщането на славянския език в богослужебен и книжовен са събития и явления, отразени подобаващо в съвременните исторически извори. От византийските извори най-важни са трудовете на Георги Монах и Константин Багрянородни, посланието на патриарх Фотий до българския владетел и различни други документи от канцеларията на Патриаршията. От западните извори споменаване заслужават Бертинските и Фулденските летописи, "Отговорите на папа Николай I на запитванията на българите", писмата и посланията на папите Николай I, Адриан II и Йоан VIII и други по-късни извори (Чешка легенда от X в., Моравска легенда от XV в и др). Славяноезичните извори са представени предимно от житията на светите братя Кирил и Методий и на учениците им. Сред изследователите на българската история от този важен период личат имената на най-изявените български медиевисти: Васил Златарски, Иван Дуйчев, Васил Гюзелев ("Княз Борис I"), Ст. Ваклинов ("Формиране на Старобългарската култура"). Проблемите на славянската писменост и на ранната славянобългарска литература отдавна са станали основна тема в руската и световната славистика.

ОБСТАНОВКАТА ПРЕДИ ПОКРЪСТВАНЕТО И ПРЕДПОСТАВКИТЕ ЗА НАЛАГАНЕ НА ХРИСТИЯНСТВОТО В БЪЛГАРИЯ

Хан Борис I застанал на българския престол в сложна международна обстановка в Европа и на Балканите. Около средата на IX век в Средно дунавската низина се издигнала Великоморавия - държавата на западно-славянските племена. Възникнали княжествата на сърби и хървати и се появили първите сведения за съществуването на Киевското княжество. Между Папството, укрепило своя престиж и влияние благодарение на подкрепата на франкските и немските владетели и Константинополската патриаршия пламва ожесточена борба за надмощия в събуждащото се за политически живот европейско славянство. За да се неутрализира проникването на католицизма сред християнизиращия се славянски свят, в Константинопол била разработена особена културно -религиозна и политическа доктрина, която залагала на разпространението на византийския тип християнство сред славяните и другите народи. За да може това влияние, базирано на религията да бъде трайно, ромеите